Poštnina plačana v gotovini. LJUBLJANA, 1. avgusta 1928. Posamezna številka 2 dinarja.

UJEDINJENI ŽELEZNIČAR

Štev. 15. Leto 3.
Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški trg), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽJ

Stranka in strokovne organizacije.

Ob priliki avstrijskega kongresa strokovnih organizacij, na Dunaju je objavila »Arbeiter-Zeitung« članek, ki precizno pojasnjuje pravilno mišljenje o razmerju med socijalističnim in strokovnim delavskim gibanjem.

Članek pravi:

»Včeraj se je sešel kongres avstrijskih strokovnih organizacij. Že ena sama številka priča o pomenu kongresa: 773.000 delavcev, nameščencev in uradnikov je zastopanih na kongresu po svojih delegatih! Toda že prva beseda na kongresu je bila posvečena razmerju med strokovnimi organizacijami in stranko. Dunajski župan Seitz, ki je v imenu socijalnodemokratične stranke pozdravil kongres in tajnik Hueber, ki je v imenu strokovnih organizacij odgovoril govorniku, sta povedala buržuaski javnosti: **strokovne organizacije in stranka, vsaka avtonomna v svojem delokrogu, ostaneta v borbi na skupnem bojišču združeni v nerazdružljivi bojni edinici.**

Naši nasprotniki žele, da bi bilo drugače. Venomer nam priporočajo »nepolitične« strokovne organizacije, ki bi delavski položaj izboljšavale v prijateljskem sodelovanju s podjetniki — s takimi strokovnimi organizacijami bi oni radi sodelovali. Toda v Avstriji so svobodne strokovne organizacije »socialnodemokratične«, zaraditega se je treba boriti proti njim. To se trdi ob vsakem terorju od strani podjetnikov, pri vsaki špijonaži v podjetju, češ, da so tega krive strokovne organizacije. Odgovor na vse to so bile prve besede strokovnega kongresa. Strokovne organizacije so gospodi rekle: Zaman vam je trud! Kakor je bilo od prvega početka delavskega gibanja, kakor nam je to Viktor Adler zapustil kot dragoceno spoznanje, tako bo razmerje med strokovnimi organizacijami in stranko ostalo tudi v bodoče.

Dejansko, kje še obstojajo »nepolitične« strokovne organizacije, ki nam bi jih nasprotniki radi priporočali? Resnica je, bili so časi, ko so strokovne organizacije v posameznih deželah odklanjale vsakršno tajno vez s politično stranko. Tako je še danes v ameriških Zedinjenih državah. Tako je bilo nekdaj od početka karlistovskega gibanja na Angleškem do osnovanja delavske stranke. Ali to se je že zdavnaj izpremenilo po vseh evropskih deželah in tudi na Angleškem. Povsod in v vseh evropskih deželah je prodrlo spoznanje, da mora delavski razred kombinirati politične in strokovne borbe; da ne more priti do svojega razmaha drugače kakor ob živem, tesnem sodelovanju strokovnih organizacij in stranke delavskega razreda.

Edina evropska dežela, v kateri so strokovne organizacije še razmeroma oddaljene od stranke ter niso še čvrsto združene z njo, je Francija. Ali tam se tega ne more tolmačiti, češ, da smer strokovnih organizacij zaenkrat še ne mara ničesar slišati, da bi imela kaj skupnega z revolucionarnim socijalizmom. Nasprotno! Francoske strokovne organizacije so bile desetletja ognjišče anarhizma; to je ono, kar jih je prvotno odvračalo od socialistične stranke. Iz anarhizma se je razvil načelno protidemokratični revolucijonarni sindikalizem, ki je pred vojno vladal v francoskih strokovnih organizacijah. Ta je postavil nasproti metodi volilne pravice metodo »direktne akcije«, metodam demokracije revolucijonarno gimnastiko; naporom, da se z demokratičnimi pomočki osvoji državno oblast, »mitos« splošne stavke, ki naj z enim udarcem poruši kapitalistični družabni red. V francoskih strokovnih organizacijah so tedaj odločevali nasprotniki demokratičnega socijalizma. Zaraditega niso strokovne organizacije imele nikakršnih stikov s stranko. Ali tudi to se je nedavno izpremenilo. Po vojni so iluzije »revolucijonarnega« sindikalizma izumrle tudi v Franciji. Metode francoskih strokovnih organizacij se ne razločujejo več od metod po drugih deželah. Ali, ker so se strokovne organizacije in stranka razvijale v Franciji desetletja povsem ločeno, vsako gibanje zase, naravnost drugo proti drugemu, je še vrlo težko, kar se vrši polagoma, dovesti strokovne organizacije in stranke k tesnemu vsakdanjemu sodelovanju. To je en vzrok, zakaj je francoski delavski pokret slab. Toda Francija je tu osamljena. V vseh drugih evropskih deželah so stranka in strokovna organizacija tesno druga ob drugi.

V nekaterih deželah so strokovne organizacije naravnost priključene stranki. Tako predvsem v Angliji; britanska delavska stanka so združene strokovne organizacije. Delavci niso priključeni delavski stranki individualno, ampak kolektivno kot strokovne zveze. Strokovne organizacije plačujejo članske prispevke svojih članov delavski stranki in pošiljajo svoje delegate na kongrese delavske stranke. Povsem slično je v Belgiji, na Ogrskem, deloma tudi na Švedskem. V teh deželah se sme vsekakor trditi, da so strokovne organizacije člani socijalnodemokratičnih strank.

Povsem drugače je v deželah srednje Evrope. Tam obstojata politična in strokovna organizacija druga poleg druge; delavec je na eni strani kot državljan član politične stranke, na drugi strani kot pripadnik svoje stroke, član strokovne organizacije. Delavca poišče stranka na njegovem domu in strokovna organizacija v njegovem poslu. Stranka ni združenje strokovnih organizacij; ona ima svojo posebno, samostojno organizacijo, ki sloni na individualnem članstvu. Tukaj torej obstojata stranka in strokovna organizacija samostojno druga poleg druge. Tako je tudi v Avstriji. Do leta 1909. smo imeli mi slabo politično organizacijo, ki ji je pripadlo samo del strankinih sodrugov. Sedaj pa imamo poleg strokovnih organizacij tudi od njih neodvisno svojo strankino organizacijo in strankinega prispevka ne plačujejo več strokovne organizacije, ampak stranka sama jih pobira neposredno pri svojih članih.

Kakšno je danes razmerje med stranko in strokovnimi organizacijami? Strokovne organizacije morajo delati na to, da spravijo v svojo organizacijo vse delavce in nameščence neglede na njih politično mišljenje, ker samo enotna organizacija jamči za edinstvo in solidarnost v borbi proti podjetnikom. Dejansko je danes združenih v strokovnih organizacijah 773.000 članov. Stranka pa zbira neodvisno od strokovnih organizacij svoje pristaše med delavci in ima sedaj 670.000 članov. Ali med temi 670.000 člani je prav mnogo žena brez poklica, ki ne pripadajo niti eni strokovni organizaciji (vsekakor število strankinih članic, med katerimi so delavke s poklicem ter so strokovno organizirane, znaša več nego 200.000!). Od 773.000 članov strokovnih organizacij jih je torej največ 470.000, to je približno tri petine, članov naše stranke. Že to dejstvo samo ovrže trditve buržuazije, da strokovne organizacije niso nič drugega kakor »socialnodemokratske organizacije«. To dejstvo ovrže sumničenje, da bi bila dolžnost delavca, da se pridruži gospodarskemu boju svojih strokovnih organizacij »teror«, nasilje nad njegovim političnim mišljenjem ali celo verskim prepričanjem, da znači pristop k strokovni organizaciji tudi vstop v politično stranko.

Ne, vstop v strokovno organizacijo še ne znači vstopa v politično stranko. Strokovne organizacije in stranka obstoje pri nas druga poleg druge, — ona v strokovnem in ta v političnem boju popolnoma avtonomna. Ali vendar je med njima najožji stik, ker so to iste delavske množice, ki so organizirane tu in tam. Isti zaupniki vodijo ta in oni pokret. Vsak socijalni demokrat ve, da more samo strokovna moč dati delavcu svobodo, samostojnost, sposobnost odpora, ki delavca vsposabljajo tudi za politični boj. Vsak član strokovnih organizacij ve, da more samo politična stranka braniti koalicijsko pravico delavcev in nameščencev, da izvojuje od države zahteve strokovnih organizacij. Samo stranka more izvojevati socijalnopolitične zakone; samo strokovne organizacije pa morejo izvajanje in nadziranje socijalne zakonodaje izsiliti. V velikih mezdnih bojih pa politična organizacija podpira s svojo politično močjo borbe strokovnih organizacij. Boj za delavsko pravo, delavsko varstvo, delavsko zavarovanje moreta stranka in strokovna organizacija voditi le skupno. Kakšna delavska stranka bi to bila, ki se ne bi potrudila, da v političnem boju izvojuje socijalistične zahteve strokovnih organizacij? Kakšne bi bile take strokovne organizacije, ki ne bi hotele preko politične stranke doseči tega, da jim služi državna zakonodaja in uprava? Tako silijo življenski interesi delavca in nameščenca, silijo potrebe razrednega boja k najtešnejšemu sodelovanju. In tako bo ostalo kakor je bilo, kljub pritožbam kapitalistov. Strokovne organizacije, avtonomne v svojem lastnem delokrogu, neumorno težeče za tem, da združijo v svojih vrstah vse delavce in nameščence, tudi one, ki še niso člani naše stranke; ali v boju na skupnem bojišču, v boju za vpliv delavcev na državo, sodelujejo tesno in nerazdružljivo s stranko! Ker je tako, kakor je nekoč rekel Viktor Adler in kakor je tudi včeraj povedal Seitz: »Vsak **misleči** član strokovnih organizacij je socijalni demokrat, vsak socijalni demokrat, **ki se zaveda svoje dolžnosti,** je član strokovne organizacije.«

Vsem železničarjem v vednost!

Volitve v bolniško blagajno so razpisane. Vrše se v pondeljek, dne 10. sept. 1928.

Savez gre v volitve samostojno brez vseh kompromisov. Sodrugi na delo! Zmaga mora biti letos še odločnejša. Izrazite ono nezaupnico zvezarjem, ki jo zaslužijo vsled tega, ker so imeli centralni odbor popolnoma v svojih rokah a so dosledno razveljavljali sklepe, ki so jih naredili Vaši sodrugi v ljubljanski oblastni upravi.

O zaposlitvi žene.

Od 18. do 23. junija se je na Dunaju vršil kongres avstrijskih strokovnih organizacij. Dočim so strokovne organizacije doslej obravnavale zadeve, ki se tičejo žene in ženskega dela skupno s splošnimi zadevami posameznih strok in splošnega delavskega vprašanja, je letošnji kongres postavil o tem posebno točko in sicer »Žensko delo in strokovne organizacije«. Pred približno 30 leti so bile na 100 strokovno organiziranih moških komaj 4 organizirane ženske, torej 4 odstotki. A letos je strokovni kongres konštatiral to razmerje na 22.64%. Ako upoštevamo, da je bila Avstrija pred 30 leti mnogo večja, namreč tedaj so bile tu včlanjene še delavke iz Češke, Moravske in Poljske, ako že ne štejemo tobačnih delavk iz naših krajev je to lep napredek. Treba je tudi vpoštevati, da je ob sedanji brezposelnosti bilo reduciranih več žensk kot moških.

Toda v avstrijskih strokovnih organizacijah niso ženske le po številu, marveč so one tudi prav pridne sobojevnice. Samo Dunaj ima 2383 obratnih zaupnic, 54 zastopnic osobja in 1102 strokovnih agitatoric. So pa ženske zastopane tudi v obratnih sodiščih, strokovnih odborih in drugih strokovnih odsekih.

Z naraščanjem števila članic strokovnih organizacij narašča tudi potreba nujne rešitve problemov, ki jih terja ženska zaposlitev v javnosti. Narašča tudi vpliv žene in temu se imajo avstrijske delavke zahvaliti, da se je letos prvič na avstrijskem strokovnem kongresu posebej obravnavalo »Žensko delo« in se je pri vsaki točki, ki jo je kongres obravnaval, še posebej razmotrivalo isto z ozirom na žensko delo.

Na tem kongresu je bilo 26 delegatinj, referentinj pa 9. Poročale so zlasti o delu in težnjah posameznih strok ženskega dela in sicer o delavkah umetnih cvetlic in modistinjah, o tekstilnih delavkah, o kmetijskih služkinjah in delavkah, o domačih gospodinjskih služkinjah, o domačih delavkah (pri nas n. pr. šivilje perila in pletenin, vezilje itd.), dalje o bolniških strežkinjah, o bančnih nastavljenkah in industrijskih nastavljenkah (kontoristinjah).

Zlasti je sodružica Ana Bošek v svojem referatu »Žensko delo in strokovne organizacije« pokazala na vedno večji dotok žen v razne stroke in udejstvovanje žen v javnosti ter ožigosala nesmiselne poizkuse zoperstavljanja temu naravnemu razvoju družabnega reda. V ospredje je prišlo mezdno vprašanje. Dokazovala je potrebo po boljši strokovni izobrazbi in zakonski zaščiti. Predvsem je pa ta referentinja naglašala potrebo še večjega udejstvovanja žen v strokovnih organizacijah. V strokovnem štatutu predvidene ženske sekcije in ženski komiteji, ki se imajo ustanoviti v posameznih strokah, nudijo dovolj prilike za sodelovanje in izšolanje žen v strokovnem pokretu.

Bila je sprejeta resolucija, ki terja: **Za enako delo enako plačilo,** splošni dvig ženskih mezd, izvedba ženske, zlasti pa materinske zaščite, boj proti neenakemu postopanju in pospešitev zajetja žen v strokovnih organizacijah. Resolucija se glasi:

V gospodarskem razvoju zadnjih desetletij je v Avstriji kakor tudi po drugih deželah stalno naraščalo žensko delo. Preobrazovanje družabnega produkcijskega procesa, beda medvojne in povojne dobe je prisililo vedno večje množice žen, da so se lotile pridobitnega posla. Res je povzročila gospodarska kriza večje odpuste žena iz dela. Racijonalizacija, naraščajoča delitev dela in mehanizacija delovnega procesa pa je omogočila podjetnikom, da uvajajo žene v večjem številu v delovne procese.

Zaradi nizkih mezd, ki jih prejemajo žene v produkcijskem procesu, se žene priteguje k delu, ki mnogokrat presega njih telesne moči. Čim večja bo razlika med mezdo delavca in delavke, ali med nameščencem in nameščenko, tem bolj se bodo uvajale žene k takim delom. Mezda žene pogostoma ne zadošča niti za skromno eksistenco. Zaraditega so žene prisiljene, da postajajo bolj in bolj tlačiteljice mezd svojih poklicnih tovarišev.

Zahteva po enaki mezdi za enako delo mora ostati slej ko prej najvišje načelo strokovnih organizacij. Toda tudi tam, kjer ne gre za enako opravljanje dela, se morajo mezde in plače žen izboljšati ter dejanski

vršitvi dela primerno prilagoditi moškim mezdam in plačam.

Poleg mezdnega dela morajo žene opravljati še gospodinjske posle doma in izpolnjevati materinske dolžnosti, kar pomeni obremenitev, ki jo žene z ozirom na pospešeni delovni proces še enkrat težje prenašajo.

Strokovne organizacije smatrajo torej kot eno svojih največjih nalog, da zahtevajo točno izvrševanje in izpolnitev obstoječih zakonitih varstvenih določb za pridobitno zaposlene žene. Zlasti velja to za izpopolnitev materinskega varstva. Tudi prepoved zaposlovanja žene v poklicih, kjer je opravljati ženskemu organizmu škodljive posle, mora ostati v veljavi. Vlada se pozivlje, da končno ratificira vsaj vašingtonski dogovor glede varstva porodnic, ga izvede po vzoru Nemčije ter raztegne na vse v poklicih zaposlene žene, zlasti tudi na poljsko, hišno in domače delo. Vsakršno neenako ravnanje z ženami v praksi zavarovanja za nezaposlenost, pri določevanju dopustov, poklicni izobrazbi in nje stališču v javni službi, vsakršna izključitev katerekoli skupine v poklicih zaposlenih žena iz socijalnega zavarovanju se mora najodločneje pobijati. Povsem nezadostno zakonito varstvo delavk v domači industriji potrebuje nujno temeljito izpopolnitev, ki jo zahtevajo strokovne organizacije v interesu splošnosti

Strokovni kongres se zaveda, da je predpogoj za uspešno dosego vseh teh zahtev, da se razširijo strokovne organizacije na vedno širše kroge delavk in nameščenk ter jih trdno priklenejo nase. Apelira zaraditega na vse zaposlene žene, da se pridružijo svojim strokovnim organizacijam ter jih okrepe s svojim živahnim sodelovanjem. Apeliram tudi na strokovne organizacije, da žene pridobe za organizacijo, jih zajamejo in posvečajo strokovnemu šolanju žene večjo pažnjo. Le dejansko in smotreno skupno delo mož in žena v njih strokovne organizacije, poleg svojih drugih strokovne organizacije ,poleg svojih drugih nalog, rešijo problem ženskega dela v interesu celokupnega proletarijata.

— — —

Citati iz zvezarskega časopisa.

A. Kdo jih razume . . .

Zvezarje namreč. Enkrat so skoro vsemogočni, lahko izposlujejo vse. Prinašajo nam zlato valuto, moderne delavske pravilnike, ki jih celo sam njihov predsednik inž. Ivšič **prenaša** od enega merodajnega referenta do drugega in tako »dosledno« izvrši poverjeno mu nalogo. (V Ljubljanski direkciji imamo za prenašanje aktov pis. sluge.)

Drugič zopet niti tam, kjer imajo oblast popolnoma v rokah, ne morejo ukreniti ničesar. Beograjski bolniški fond je na pr. v njihovih rokah, centralna uprava istotako, visoki funkcijonarji generalne direkcije in ministrstva so njihovi agilni člani, direktorji in zastopniki ministrov redno obiskujejo njih kongrese, pa kljub vsemu temu aparatu se morajo **proti oni instituciji, ki jo sami** upravljajo, pritoževati na ministrstva in ga prositi za pomoč.

Tako so sprejeli 26. maja 1928 na »velikem« zboru v Beogradu predstavko na ministra, v kateri ugotavljajo, da se hranarina na območju **beograjske oblastne uprave** (kjer je vendar vse njihovo op. ur.) ne izplačuje redno, ampak **mesece in mesece** zavlačuje. Združenje apelira na g. ministra, da se »lično« zainteresira za rešenje tega vprašanja ter da se uredi izplačilo vsaj tako kot v drugih direkcijah.

Imeli so nadalje kongres v Splitu, za katerega so se pripravljali mogočni nastopi raznih voditeljev, ki pa so vsi splahneli v sledečo resolucijo:

X. kongres UJNŽB konstatira, da ministrstvo saobračaja v svojstvu pristojne oblasti, naše udruženje, čeprav je od države priznano, negira in na njegove kolkovane prošnje ne odgovarja, a njegove funkcijonarje v vlogi predstavnikov Udruženja preganja...

Nato sledi ponovitev običajnih zaključkov o **»izmeri taktike, prenošenju akcije na članstvo** (dosedaj so namreč bili v akciji le visoki gosp. iz vodstva, ker drugače teh opazk ne bi bilo treba delati op. ured.) ter sklep, da je potrebno ostati s članstvom v najožjem stiku.

Drugi članek se zopet jezi čez volitve delavskih zaupnikov in smatra za grozen greh, da so se te volitve vršile pod »kontrolo in z aktivnim sodelovanjem inspekcij dela« (ki so državne institucije). Gospodom okoli zveze ni bilo prav, da niso teh volitev vodili razni direktorji, načelniki in progovni mojstri in ker so vsled tega volitve izpadle drugače, kot so si zvezarji mislili. Duška svoji jezi so dali s sledečim zaletom:

Izbori su se vršili pod kontrolom i sa aktivnim učeščem pojedinih inspekcija rada. Pošto su sekretarijati radničkih komora pa i glavni sekretarijat u Beogradu potpuno u rukama oficijelnih predstavnika druge internacijonale, dakle jedne političke partije, to jo sasvim logično i razumljivo, da su oni vodje i predstavnici druge internacijonale udesili izbore po svoje . . .

Članek pa konča:

Ako naše stručno Udruženje, koje je političko nacionalno i strogo strukovno staleško, u svojim predstavkama vrhovnu saobraćajnu ustanovu zamoli za kakovu stvar i stavi predloge, to svi ti predlozi nemaju dejstva, a ako dolazi ko sa strane onda je ta državna saobraćajna ustanova odmah spremna na sve i to u znaku tobožne depolitizacije naše saobraćajne službe. Sa ovakvom depolitizacijom naše Udruženje neće se nikada pomiriti i nikada nećemo niti ne smemo priznati, da se zvanično odozgo u saobraćajnu službu uvodi partizanska i internacionalna politika. Neće i ne sme biti na našim željeznicama eldorado za eksperimente pojedinih partija pa bile one i internacionalne! Ako Ministarstvo Saobraćaja toga ne može shvatiti onda je dužnost sviju čestitih nacionalnih željezničara Srba, Hrvata i Slovenaca bez razlike na položaj, da zajednički istupe za odbranu svoje nacionalne časti i svoga ponosa kao željezničari, koji vrše predano tešku saobraćajnu službu i ne mogu dopustiti, da se pored teških službenih kazni i zvaničnog zapostavljanja celog staleža sa strane vrhovne saobraćajne ustanove još uvuku u saobraćajnu službu neželjezničari i razni postavljeni sekretari druge ili treće internacionale.

Ne gospodje! Nikdo Vam ne bo odvzel vsaj za enkrat še ne mest, ki jih zasedate v generalni direkciji in ministrstvu. Pač pa ste s temi članki jasno dokazali, **kaj Vas drži še na površju.** Vaša ladja tone, počasi ali sigurno, sklepati bodete morali vedno več resolucij na pritisk »nezadovoljnih« članov, vendar tudi to ne bo preprečilo Vašega razsula. Danes že ne pomaga več uradno odtegovanje, Dalmacija Vam je dala lekcijo, še hujšo Vam daje Sarajevo in gospodje, še eno tajno Vam povemo: Sedaj je na vrsti Subotica, da se omaje še ta zadnji vogel Vaše zgradbe. Ni daleč več čas, ko bodete lahko sedeli v raznih delavskih institucijah le še tam, kjer Vas bode imenovalo kot svoje predstavnike med »imenovanimi« zastopniki ministrstva in direkcije.

Razredno zaveden proletarijat pa maršira svojo začrtano pot odločno naprej, zbirajoč okoli svoje zastave armado borcev za pravico in svobodo.

B. Delavci — Mariborčani . . .

so se oglasili v »Glasniku žel. in brodara«, kjer s začudenjem povprašujejo, kaj delajo delavski zaupniki v delavnici Maribor. Tri mesece so morali gg. zvezarji si bistriti um na vprašanju: Kdo je dobil v delavnici 277 glasov ali **zveza** s prometno zvezo vred ali **prometna zveza** z zvezo! Kakor se vidi so sedaj to vprašanje rešili v obojestransko zadovoljnost tako, da imajo **večino oboji.** Zvezarji pravijo: naša organizacija je dobila dva zaupnika od treh, ki so odpadli na nas, prometni zvezarji pa zopet pravijo: večina od teh treh zaupnikov so itak klerikalci.

Mi lepo mirno g. Murausu prepuščamo **kontrolo,** vendar pa se odkrito bojimo, da pri prihodnjih volitvah še do kontrole ne bo prišel. Pač ga zna rešiti ministrstvo, če bo revidiralo pravilnik o delavskih zaupnikih tako, kot zelo žele nekateri gospodje: namreč, da bi se polovico zaupnikov volilo, **polovico pa imenovalo.** Gospod Muraus! Še je zelena vejica na razpolago, le dobro jo zalivajte, da ne usahne!

V prihodnji številki pa bomo tudi »Kontroli delavskih zaupnikov« povedali, kaj delajo naši sodrugi — mariborski zaupniki.

C. Železničar-delavec

je tudi priskočil zvezarjem na pomoč in je spisal za zadnjo številko zvezarskega lista dolg članek, kjer pripoveduje, kako ta »preklicani ujedinieni savez«, ki sestoji iz Amsterdamske in Moskovske internacijonale, gre prvič v boj proti veri, drugič proti nacijonalnemu prepričanju, tretjič proti vsakemu, ki ne trobi v njih rog. Kadar so volitve, se ti »rdeči bratci«, ker obstoje razne politične frakcije, podajo na tekmovalno turnejo, na kateri vse poka in — **po volitvah pa je savez še ravno tako cel in kompakten kot preje.** Tudi vere ni savez še nobenemu železničarju ukradel ali nacijonalnega prepričanja. Končno pusti dopisovalec **»stolčke in korita«** savezu. Tudi tu se je zopet zmotil, ker kolikor mi vemo, se ni noben član saveza še potegoval za **stolček načelnika saobračajnega odelenja ali iz jeze prosil za upokojitev in potem okoli teh prokletih politikarjev hodil, da se prošnje potegne nazaj.** — Gospodje, nekaj ste pozabili, ko ste upali, da se bo Savez razbil in to je: **V savezu je disciplina in disciplinirana armada bo zmagala.**

Še malo odgovora . . .

Nacijonalno glasilo »Zveze jugoslovanskih železničarjev« mi že v drugič podtikuje nekako neresnično izjavo ob času ustanovitve Nabavljalne zadruge v Šiški.

Pisec trdi, da sem kot tedanji predsednik Prometne zveze dal pismeno protestno izjavo proti ustanovitvi Nabavljalne zadruge v Šiški. Znano mi je, da imamo v Sloveniji različne javne zavode, kakor na primer: Bolnico za teško bolane, Sirotišnico za ohromele starčke, zapor za zločince, za norce pa Studenec. Čudno se mi pa vidi, da še tak človek, ki piše in laže ter krade poštenim ljudem čast, hodi izven gori primerno navedenega kotička.

Izjavljam, da kot tedanji predsednik PZ za časa ustanovitve Nabavljalne zadruge nisem dal nobene pismene protestne izjave, ne za, ne proti ustanovitvi Nabavljalne zadruge, ter se nisem udeležil, ne delegatskega ne občnega zbora vse do leta 1926. Ker me pisec, če že zasluži to ime, v drugič kliče na odgovor, mu zaradi te obdolžitve izrekam, da je lagal in obrekoval vse do tedaj, dokler ne dokaže njegovih trditev. Kot zastopnik večine železničarjev pri prvem sestanku pred ustanovitvijo Nabavljalne zadruge na bivšem inšpektoratu državnih železnic v Ljubljani sem imel nalogo zahtevati, da se proti volji večine železničarjev odtegnjeni znesek 300 Din povrne, oziroma izplača, da pa ima prosto pot vsaki železničar, kdor hoče pristopiti k novo ustanovljeni Nabavljalni zadrugi. Tako nalogo sem od večine železničarjev imel in po volji večine tudi dosegel, kljub temu da ste mi ravno tisti zvezarski generali, ki danes sedite okoli Nabavljalne zadruge, že tedaj očitali, da sem podkupljen od klerikalcev.

Kar se pa tiče čudnega namigovanja, češ, da sem bil predsednik krščansko-socijalne Prometne zveze, vam pa še danes lahko izjavim, da me ni prav nič sram, ker ni bila izdajalska organizacija železničarjev ter se je tedaj sporazumno borila z drugimi organizacijami za dobrobit železničarjev, celo z vami.

Ponosem pa sem, da nisem bil član take organizacije, kot je Vaša, ki se je sijajno izkazala skoro v vseh mezdnih bojih železničarjev, tako v Avstriji, kot leta 1920 in v sličnih slučajih. Dokler je v Vaših vrstah na razpolago odličnih mest za štrajkbreherje in ljudi, ki so glasovali za izjemne zakone, toliko časa ni čudno, če se Vaša barka potaplja in boljši časi za železničarje v Jugoslaviji bodo nastopili zopet, ko bo tudi najvišji jambor Vaše ladje izginil pod gladino.

Ceraj-Cerič.

Zadoščenje s. KoroščU.

Ko je s. Korošec izstopil iz zveze, je ta organizacija začela proti njemu celo kampanjo z okrožnicami in žaljivimi napadi v svojem časopisu.

S. Blaž Korošec je vložil tožbo proti uredništvu, ki je sedaj objavilo sledečo izjavo:

Preklicujemo žalitve, ki smo jih objavili o gosp. Blažu KoroščU v članku »Desidentu Blažu v album« objavljenem v št. z dne 8. dec. 1927.

Za uredništvo: Hrabroslav Sever.

— — —

Vsem delavskim zaupnikom.

Vse sodruge delavske zaupnike, zlasti pa vse sodruge predsednike opozarjamo, da vedno natančno prebero rubriko »poročila delavskih zaupnikov«, da bodo tudi oni stavili take predloge, ki so v korist celokupnemu osobju. S tem si bomo prihranili na pisemskih izdatkih.

Dolžnost vseh sodrugov predsednikov delavskih zaupnikov je, da nam redno pošiljajo mesečna poročila o intervencijah.

Poročila delavskih zaupnikov.

A. Kurilnica Ljubljana I.

Delavski zaupniki so postavili sledeče lokalne zahteve:

1. Ureditev delovnega časa v kurilnici:

Na prvi seji delavskih zaupnikov se je ugotovilo, da se **8-urni delovni čas v kurilnici** pri posameznih panogah službe ne izvaja. Vsled tega so sklenili delavski zaupniki na prvi seji glede delovnega časa sledeči predlog:

Premogarjem v dnevnem turnusu in turnusu 12 in 24 naj se podeljuje redno 2 prosta dneva mesečno in naj se ta dva dneva ne okrne s tem, da bi se jim eventuelni prosti čas po izvršenem delu računal na konto prostega dne. Enako naj se 2 prosta dneva redno podeljujeta vsem turnus-delavcem in profesijonistom sploh. To naj se upošteva tudi za izpostavo Jesenice in Novo mesto.

2. Regulacija plač.

V staležu kurilnice in izpostav je precejšnje število delavcev in profesijonistov, ki imajo skrajno nizke urne plače od 3 Din dalje. Ker je ta plača za preživljanje samega delavca brez družine že nezadostna, predlagamo, da se izvrši povišanje najnižjih urnih plač ob sodelovanju delavskih zaupnikov.

3. Delavske temporerne karte.

Tedenske temporerne karte se delavcem, ki stanujejo izven službenega mesta, neredno podeljuje ter se morajo delavci voziti v in izven službe brez kart, kupovati režijske vozovnice ali pa se izpostavljati kazni od strani revizijskega osobja. V bodoče naj se uredi ta zadeva tako, da se bodo karte pravočasno dostavile od strani direkcije kurilniškemu vodstvu. Istočasno pa stavimo predlog, da se tedenske karte zopet zamenjajo s prejšnjimi letnimi temporerkami, ki so se izkazale kot praktične in se bo na ta način zelo zmanjšalo delo administrativnemu osobju in izdatki upravi.

4. Dopusti.

Osobje rabi večkrat za izvršitev nujnih poslov v raznih družinskih zadevah, pri oblastih itd., po eno ali več ur dopusta. Po dosedanji praksi mora vzeti ali brezplačen dopust ali pa dopust za cel dan. Predlagamo, da se izda delovodjem nalog, da smejo v nujnih slučajih dati dopust tudi do pol dneva ali par ur, kateri se zaračuna, ko se nabere za cel dan.

5. Razne zadeve.

Milo in brisače naj se redno podeljujejo. Pogrezni jarki naj se redno in večkrat očistijo. Pranje strojev naj se vrši na posebej za to določenem kraju, da ne bodo v nevarnosti delavci, ki bi delali na drugi strani.

V mizarni naj se napravi posebna omara za znamkice. Ukine naj se uporaba profesijonistov za težaška dela ter dostavi vsem skupinam zadostno število pomožnih delavcev.

Vsako čezurno delo se naj plača navadne dneve s 50 odstot., ob nedeljah in praznikih pa s 100 odstot. Kot čezurno delo se smatra vsako delo, ki se vrši po nalogu uprave čez 8 ur dnevno.

Ker se je delavstvu odtrgalo za vsak praznik eno celo uro na zaslužku (kot nadomestek za prosti popoldan ob sobotah) mesto le pol ure, naj se delavstvu za vse preveč odtrgane ure izplača diferenca, v bodoče pa event. zamujene pol ure vsled praznika nadomesti drugi dan s tem, da se pol ure dalje dela.

Kurilnica Ljubljana II. naj se pripozna za delavnico.

Državni praznik dne 28. junija 1928 naj se plača s 100 odstot. in ne, da bi se dalo za to delavstvu 6 ur prostih.

V kurilnici naj se postavi higijeničen umivalnik, ker sedanji umivalnik obstoji le iz korita, v katerega se nanese voda, v katerem se nato v isti vodi umiva 10—20 ljudi, kar je zelo nevarno zlasti za razširjenje bolezni.

Nastavitve naj se vrše pri profesijonistih po službenih letih.

Poleg tega so predložili potom direkcije vlogo glede **ukinitve delavskih tedenskih kart** in zopetne **uvedbe starih legitimacij** za delavce.

Vloga se glasi:

Generalni direkciji državnih železnic — obče odelenje.

Beograd.

Potom direkcije Ljubljana.

Delavski zaupniki kurilnice Ljubljana II. gor. kol. stavijo v interesu prizadetega delavskega osobja sledeči predlog radi izmenjave predpisov o voznih olajšavah v rešitev:

1. Ukinejo naj se s 1. jan. 1928 uvedene delavske tedenske karte za vožnjo v in iz službe ter se nadomesti s starimi letnimi temporernimi kartami.

2. Delavsko osobje naj se v pogledu voznih ugodnosti izjednači z nastavljenci.

V utemeljitev navedemo, da so nove tedenske karte skrajno nepripravne ter povzroča njih izdajanje mnogo nepotrebnega administrativnega dela ter veliko denarnih stroškov upravi. Že itak preobremenjeno pisarniško osobje ne more redno izstaviti za veliko število delavstva, ki stanuje izven službenih edinic, tedenskih kart in jih včasih dobe delavci šele koncem tedna. Delavci morajo nato plačati ali režijsko vožnjo, ako že imajo legitimacije, ali pa so izpostavljeni neprilikam in event. doplačilom od strani revizijskega osobja, kateremu je tudi zelo otežkočena služba. Poleg tega imamo večje število delavcev, ki imajo, v opoldanski pavzi ugodne zveze, da gredo domov kosit, a karta velja pa le za enkratno vožnjo v vsako smer.

Ker pomanjkuje tiskovin, se izstavlja ena vozovnica za več oseb, ki se morajo vedno voziti skupno, kar je v več slučajih dejansko neizvedljivo.

Letne temporerne karte, ki jih ima vse ostalo nastavljeno osobje ter prometno osobje sploh, so dosti prikladnejše in zmanjšajo tudi upravi administrativne posle ter denarne izdatke, ker se izstavljajo le enkrat na leto proti plačilu odškodnine, medtem ko se tedenske v istem številu izstavlja 52-krat letno in porabi 52-krat več tiskovin in časa.

Enako listne lične legitimacije ne odgovarjajo potrebi ter se morajo letno na novo izstavljati, kar povzroča osobju dosti neprilik in izdatkov radi slik, ki so po trikratni uporabi nerabne in mora delavec zopet prinesti novo sliko.

Poleg tega so delavstvu vozne ugodnosti, ki so jih imeli že davno zagarantirane, skrajno okrajšane. Tudi iz upravnih vidikov je potreba listne legitimacije izmenjati, ker je praksa tekom zadnjih dveh let pokazala, da jih je nemogoče pravočasno izstaviti ter se zavleče izstavitev kar po dva do tri mesece, medtem, ko bi se prolongacija ukoričenih legitimacij lahko tekom enega meseca izvršila v območju cele direkcije.

Opozarjamo delavske zaupnike drugih edinic, da tudi oni na prvi seji stavijo enako vlogo.

Poleg tega so postavili tudi zahtevo glede delavskega pravilnika, državnih praznikov in zavarovanja, kakor je bila priobčena že v zadnji številki.

Progovna sekcija Jesenice.

Tudi na Jesenicah je Savez Železničarjev pri volitvah dobil 5 zaupnikov, zvezarji pa 1.

V nedeljo, dne 22. julija 1928 smo sklicali na Jesenice konferenco progovnih delavcev, kjer smo razmotrivali položaj progovnega delavstva, ki je med vsemi delavci na najslabšem ter smo poleg splošnih zahtev pooblastili zaupnike, da postavijo sledeče predloge:

1. Pri progovni sekciji doslej še ni normiran stalni stalež progovnih delavcev in profesionistov, vsled česar je mnogo delavcev, ki so že vojaščine prosti in 21 let stari in nad eno leto na železnici, pa še niso imenovani stalnim in niso sprejeti v provizijski sklad. Da se temu odpomore, predlagamo, **da se pri direkciji normira stalež delavstva in sicer po dejanski sedanji potrebi, da se nato vse delavce, ki so že nad eno leto pri železnici, vojaščine prosti in stari 21 let, imenuje stalnim, jih sprejme v provizijski sklad in se jim redno podeli letni dopust.**

2. Pri izplačilu naj se podeljuje **brezplačno izplačilne listke,** da zamore delavec preračunati, ali je dobil pravilno izplačano in kakšni so odtegljaji.

3. V slučaju slabega vremena naj se delavstvo, ako je že nastopilo delo, zaposli pri drugih delih in se jim plača zaslužek. Če pa je vsled nujnega dela nemogoče, pa naj se mu da možnost, da se med službenim časom preobleče in naj se mu ta zamudo računa v službeni čas.

4. **Prazna mesta pri prometni službi naj se spopolnujejo prvenstveno iz vrst progovnega delavstva.**

5. **Delavcem, zaposlenim v predorih,** naj se določi **6-urni delavni čas in naj se** jim povrne s 1. aprilom 1927 ukinjene predorske doklade.

6. **Čezurno delo,** ki se v interesu službe po nalogu predpostavljenih mora vršiti, naj se v smislu zakona o zaščiti delavcev plača ob navadnih dnevih po 50 odstotkov, ob nedeljah pa s 100 odstotki, ne pa da se pošilja za to delavce drugi dan domov.

7. **Delavske tedenske karte** naj se zopet nadomeste s prejšnjimi letnimi temporerkami, ker je sedanji način izdajanja kart obojestransko škodljiv, o čemur se je uprava že itak sama prepričala.

8. Za progovno delavstvo naj se nabavi primerno število inventarnih **dežnih plaščev** in profesionistom, ki morajo vršiti umazana dela, **delovno obleko.**

9. **Hranarina** naj se izplačuje redno koncem meseca, kakor se je izplačevala preje.

10. Osebam, katere vodijo gospodinjstvo neporoč. delavcem ter so od teh vzdržane, naj se izda mesečno **ena prosta karta** v svrho nakupa živil.

11. Od leta 1925 dalje se pravzaprav ni izvršila nikaka **regulacija plač,** pač pa so se te še reducirale. Ker so pri marsikaterem delavcu prejemki za preživljanje nezadostni, predlagamo, da se sukcesivno regulirajo delavske plače ob sodelovanju delavskih zaupnikov. Delavcem, ki vrše službo eksekutivnega osobja, naj se zopet povrne 20-odstotna eksekutivna doklada, oziroma ako to ni mogoče, primerno zviša mezda.

Vse progovne delavce pa pozivamo, da naj ne gledajo le na delo zaupnikov, sami pa drže križem roke, **ampak da vsi vstopijo v edino razredno bojevno organizacijo** in se v njej bore za boljši kos kruha. Vsi v »Ujedinjeni savez«, ker le ako bomo složni v eni organizaciji, bomo lahko odbijali napade kapitalistov.

Progovna sekcija Zidani most.

Konferenca progovnih delavcev zidanmoške sekcije se je vršila v nedeljo, 22. julija 1928 in je dokazala, da se tudi v tej sekciji progovni delavci zavedajo, v kako nevarnem položaju se nahajajo, ako stoje brez organizacije. 46 sodrugov progovnih delavcev od Litije do Zaprešiča je prisostvovalo in bili so navzoči tudi vsi zaupniki. Konferenco je vodil tajnik podružnice Zidani most, s. Spegel, ki je v jedrnatem govoru ob koncu konference opozoril vse delavce **na organizacijo in na solidarnost.**

Poleg sklepov (glede plač, pravilnika, čezurnega dela, stalnosti itd.), ki so bili sprejeti v ostalih sekcijah (glej poročilo od Jesenic ali Ljubljana gl. proga), smo postavili še sledeče točke:

1. V Zidanem mostu naj se postavi **delavska soba,** kjer bi delavci spravili obleko, jedila itd. Postavi naj se baraka ali neraben voz.

2. V **Brežicah** je voz za delavce ves razbit na zadnji steni, ki je vsa preperela in naj se nadomesti.

3. Postavi naj se zahteva, da se profesionistom in progovnim delavcem, ako dela nad 3 km izven domicilne postaje, plača dijete. Tu naj zlasti nastopi organizacija, da se vstavi v novi delavski pravilnik.

4. Čuvajnice v območju cele sekcije so v skrajno slabem stanju, zlasti stropi in strehe ter so nujno potrebne popravil, zlasti naj se nadomestijo leseni stropi. Pri čuvajnici 18 na Blanci je vodnjak, ki ima odprt dotok, kjer se lahko nabira vsakovrstna nesnaga. Vodnjak naj se higijenično uredi.

5. Orodje za profesioniste naj se redno izmenjava ter se da onim profesionistom, ki so rabili svoje orodje, odškodnino.

6. Temporerne karte naj se izstavijo tudi z veljavnostjo za tovorne vlake v onih slučajih, kjer delavci nimajo zveze. Tako n. pr. delavec, ki stanuje na Bregu, mora čakati od 16. do 20. in pol ure na vlak, ali pa iti 8 km daleč k nogam in to dnevno. Tovorni vlak pa vozi že ob 16. uri.

7. V gorskem predelu Zidani most —Zagorje se vrši vsako jesen čiščenje skal in nasipov, kar mora vršiti osobje v vedni življenski nevarnosti in poleg tega raztrga obleko in čevlje. Za ta dela naj se poleg plače izplača še posebna doklada.

8. Profesionistom naj se izstavijo temporerne karte za celo območje in sicer od končne do začetne postaje.

9. Pri čuvajnici 276 naj se napravi klet in shrambe.

* * *

Konferenca prog. delavcev sekcije Maribor kor. proga

se je tudi vršila v nedeljo, dne 22. julija 1928. Soglasno so bile sprejete splošne zahteve, ki so jih postavili že pri sekciji Ljubljana, Jesenice, Zidani most. Glavno pažnjo pa se je posvetilo stanju proge ter se je zbral ves materijal.

— — —

Položaj vlakospremnikov in železničarjev sploh.

Odkar je začela poslovati samostojna Uprava Jugoslovanskih Železnic, opazilo se je takoj, da je zavladal novi balkansko-madžarski sistem. Osobje se je držalo, kakor še danes, disciplinirano, zavedajoč se svojih dolžnosti, misleč, da bo uprava vzela to tudi na znanje, ali pokazalo se je narobe. Prvi izgovor uprave je bil »pomanjkanje denarja, nema kredita, nema pare itd.«. Osobju se pa dolguje na obleki, razlikah od prevedbe, a okrožnic, kazni, šikan in redukcij se pa ne manjka, ker za te upravi ni treba kredita. Turnusa vlakospremne službe se nikoli ne vzame od osobja na znanje, pa če je tudi bolji od prejšnjega. Kakor veste, si je vlakospremni odsek izdelal turnus z dvaintridesetimi skupinami, upoštevajoč počitek glasom zakonskih določb v domicilni postaji; ali za gospode na direkciji to ni bilo pravilno; ena skupina je morala stran, da se kaj prištedi.

Naši dosluženi starčki se polagoma podajajo v zasluženi pokoj, a za njih ni nadomestila. Saj jih ni treba, **enostavno se turnus stisne** za eno, če treba za dve ali več skupin, naloži se preostalim težje breme na hrbet, saj ti vse preneso in to vse od leta 1923, ko je slavni g. Janković naredil dobro kupčijo z južno železnico. Da pa je promet za sigurno krit, se poveri enega od šolskih uradnikov, da vzame ljudem prosti čas, prosti dan, ukine dopust, če je bil kateri tako srečen, da ga je dobil, samo da se vozi in tudi če **je pol Francina na gorenjskem vlaku in pol na kamniškem.** Vlakovodja bo že upisal celega, saj mora, če se pa kaj pripeti, bodo gospodje na direkciji že krivca našli. Vprašali bi vas gospodje na direkciji: Kako dolgo boste še napenjali te vrvi in vodili ta manever?

Služba je tako naporna, da se res ne da več spočiti; sprevodnik med svojo družino ni več človek, temveč zmučenec v človeški podobi, posebno pri oseb. vlakih. Saj bi ga najraje tretjič na dan na progo z vlakom odposlali, ko pa se še od drugič ni vrnil! Kakor omenjeno, bilo bi dobro Francelna razpoloviti na dvoje.

Oglejmo si še malo naše položajne plače; res niso avtomatične, vendar šefi edinic osobje za napredovanje lahko predlagajo. To vse spi spanje krivičnega, ker pravičnega se ne dobi za našo valuto in bi za to morali že biti angleški funti ali švicarski franki. H koncu se še spomnim na g. komisarja, kateri hodi od postaje do postaje, preizkuša železniške predpise, dolžnosti in vedenje uslužbencev, ki jih morajo znati, akoravno jih niti šolski uradnik večkrat ne zna raztolmačiti. Ti uslužbenec jih boš ja znal, saj voziš na Kamnik, Dolenjsko, Gorenjsko in Štajersko; če ne znaš, boš odtegnjen od službe. Naučiš se jih lahko sedaj, ko greš iz službe proti domu, dvakrat ali trikrat na dan ali pa se uči, mesto da bi šel spat in v 10 dneh pa je glava polna in že se lahko priglasiš k ponovnem izpitu.

Železničar mora imeti jeklene živce. Stalno uživanje prave kave pa jih uničuje. Skrbna žena kuha zato za zajutrek **Žiko,** ki živce naravnost pomladi. Ime »**Žika**« zadostuje. Napišite to ime v nakupovalno knjižico in dobitev pravo **Žiko** v rdečih zavitkih.

Občni zbori in dopisi.

Ormož. V nedeljo, dne 5. avgusta tl. točno ob 11. uri se vrši izredni občni zbor podružnice radi **sprememb pravil.**

Dopoldne isti dan točno ob 8. uri pa se vrši tudi v Ormožu **konferenca progovnih delavcev ptujske sekcije,** na kateri se bodo zbrali delegati progovnih delavcev in profesijonistov iz vseh postaj ptujske sekcije. Zbrali bomo skupaj ves materijal, da začno delavski zaupniki z energičnim delom za naše pravice, istočasno pa bomo nastopili tudi za ojačanje naše organizacije, katero bomo znali braniti pred vsakim napadom.

Rogatec. V soboto zvečer, dne 4. avgusta 1928 sklicujemo izredni občni zbor in sestanek sodrugov naše podružnice, ki se vrši v prostorih gostilne Wutolen ob 18. uri zvečer. Poroča referent iz centrale. Sodrugi, udeležite se polnoštevilno. Naš Savez je opetovano dokazal, da je edini pravi zaščitnik železničarjev.

Občni zbori so se vršili doslej v vseh večjih podružnicah in so bili skoro povsod dobro obiskani. Organizacija se nahaja v stalnem porastu in članstvo je povsod odločeno, da gre z vsemi silami na delo za nadaljno pojačanje organizacije.

Zidani most.

V nedeljo, dne 22. julija se je vršila pri nas konferenca delavskih zaupnikov, kar je to tudi nekaj razveseljivega. Ta konferenca je pokazala, da je prišel čas, da se tudi progovno delavstvo prebuja in da se bori za svoj obstoj, oziroma položaj. Konferenca je bila nepričakovano dobro obiskan. Delegat s. Stanko iz Ljubljane je nam orisal današnjo situacijo, v kateri se mi progovni delavci danes nahajamo. Sodrug Stanko je nam tudi jasno povedal, kakšni časi se nam obetajo. Danes, v sredi poletja, ko je največ dela po vseh progah, treba je ogromnega dela, preden bodo proge v takem stanju, da bo osigurana varnost prometa. Sliši se, da ni kredita, da bode treba ponovno praznovati par dni na teden. Kaj se to pravi za onega delavca, kateri je odvisen od svojega skromnega zaslužka. Zima se bliža, treba je obleke, obuvala za se in svojo družino ali današnji zaslužek še od daleč ne zadostuje za najskromnejšo prehrano. Sodrugi, odveč bi bilo, da bi mi govorili o našem današnjem položaju, ker ga že itak predobro občutimo od leta 1927, odkar so se nam znižale plače. Nadalje je s. Stanko omenil, da bode treba še vztrajnega dela. Treba je, da se sleherni še neorganizirani delavec organizira, kajti brez močne organizacije ne bo dovolj uspeha. Delavski zaupniki, katere ste vi izvolili, v katere imate zaupanje, vam ne bodo mogli veliko pomagati, ako ne boste složni in vsi do zadnjega organizirani. Ako ste le simpatizerji naših organizacij, to vam ne bo veliko koristilo. Sodrugi, treba je razredne zavesti, da imate zaupanje v vaše zaupnike, da ste organizirani, da se zavedate, da je v slogi moč. Le potom vaše zavesti in vaše moči v organizaciji ne bo delo vaših zaupnikov zaman. Torej sodrugi, kdor še ni organiziran, naj se organizira, brez vsakega izgovora, kajti sleherni delavec, železničar, nastavljenec in nameščenec spada le v delavsko borbeno organizacijo. V boj za naš kruh in za naše pravice. Naj živi sloga med nami delavci, železničarji! Živel razredni boj, živeli delavski zaupniki! Živel Savez Železničarjev!

Zgodovinska najdba v Litiji.

Iz Litije ven se pride v Vače, kraj, kjer so odkrili važne izkopavine iz rimskih časov, ki dokazujejo, kako visoko so stali že stari Rimljani. Vendar doslej se je menilo, da so železnice stare komaj sto let, kar pa je sedaj ovrženo z **izkopavinami v Litiji.** Na postaji se je odkrilo »rimsko grobišče«, kjer so se našle dobro ohranjene **tračnice in cement ter progi,** kar dokazuje, da so poznali železnico že stari Rimljani. Pričakujemo, da bo direkcija tem izkopavinam po-

svetila izredno pažnjo; Savez bo skrbel, da se te izkopavine ne zamolče.

Nadalje se govori v Litiji, da je svojčas prišlo v Litijo dva vagona peska z režijskim tovornim listom, ki pa je bil takoj nato odpeljan z vozovi za privatno stavbo.

Ormož.

V nedeljo, dne 5. avgusta 1928 po občnem zboru ob 13. uri priredimo prosto **domačo zabavo z amerikansko licitacijo,** pri kateri sodeluje domači tamburaški zbor. Vabimo vse sodruge iz Ormoža in bližne okolice, da se te zabave udeleže, ker je čisti dobiček namenjen v fond za podporo v zelo nujnem slučaju.

Iz okrožnic.

Službeni razporedi. Površnost pri sestavljanju.

Razpis štev. 72-II-28.

Vsem postajam, gg. šefom saobračajne službe in transportnim kontrolorjem.

Ugotovili smo, da se postaje premalo brigajo za pravočasno in pravilno sestavljanje službenih razporedov.

Dogajajo se slučaji, da postaje pri vpeljavi novega voznega reda, ko se spremeni nastop in konec službe ter ob definitivni spremembi staleža ali razporeditve osobja ne predlože Direkciji novih, dejanskemu vršenju službe odgovarjajočih službenih razporedov.

Mesto, da bi postaje v vseh slučajih, kadar je potrebno za stalno spremeniti službene razporede, brez poziva predlagale Direkciji potom pristojnih šefov saobračajne službe nove službene razporede v odobritev, imajo izvešene celo po več let stare službene razporede, kateri so vsled spremenjenih razmer tako z ozirom na trajanje službe, kakor tudi z ozirom na število in razporeditev osobja, postali že davno neveljavni.

Pozivamo vse postaje, da takoj pregledajo vse službene razporede z ozirom na njih veljavnost, da neodgovarjajoče razporede izločijo ter predložijo pravilno sestavljene nove službene razporede Direkciji v odobritev.

Gg. šefom saobračajne službe ter transportnim kontrolorjem pa naročamo, da se ob službenem zadržavanju v postajah prepričajo, če imajo postaje izvešene polnoštevilno in pravilno sestavljene službene razporede in sicer v prepisu, ki se vsakokrat, ko porumeni ali se zamaže, obnovi.

Originalne, od direkcije odobrene razporede ima šef postaje posebej shranjene.

Načelnik Saobr.-komerc. odelenja:

Benedek s. r.

Lepo je, da uprava skrbi, da se službeni redi pravilno sestavljajo. Vendar naj izda še eno okrožnico in to je: **da se službenih razporedov uprava tudi sama točno drži.** Kje so prosti dnevi? Kje so nadomestniki za dopuste in bolne? In nazadnje, kje je v večini razporedov osemurni delovni čas?

Zasledovanje časopisnih poročil.

Razpis štev. 93-I-28.

Vsem edinicam!

Generalna direkcija državnih železnic nam je z aktom G. D. br. 34.221 od 19. 5. 1928 dostavila sledečo naredbo:

»Da bi svaka direkcija mogla da prati pisanje naše štampe, Gospodin Ministar izvoleo je narediti sledeće:

1. da se u kabinetu Generalnog direktora prate svi listovi, koji izlaze u prestolici. Svaki napis, koji bi tangirao izvesnu Direkciju, slao bi se dotičnoj direkciji na izveštaj, koja bi takodje bila obavezna, da na neistinita tvrdjenja daje potrebne ispravke.

2. Svaka oblasna direkcija dužna je da prati sve listove, koji izlaze na njenoj teritoriji, i da na sve napise, koji bi se odnosili na rad te direkcije, da ispravke, izveštavajući jednovremeno kabinet Generalne direkcije.

3. Ako bi se napis provincijskih listova odnosio na Ministarstvo saobraćaja, Generalnu direkciju ili drugu Oblasnu direkciju, obavezna je Oblasna direkcija, na čijoj teritoriji izlazi dotični list, da odmah dostavi napis zainteresovanom nadleštvu.«

Ker direkcija ne more zasledovati poročil onih listov, ki izhajajo izven Ljubljane, se naroča vsem šefom zunanjih edinic, da javijo številko in datum onih provincijalnih listov, ki bodo objavili kake članke ali notice o žel. upravi v obče ter prijavi prilože prepis zadevnih člankov ali notic, ali pa po možnosti dostavijo en izvod teh listov direkciji I-2a.

Za direktorja Dr. Fatur s. r.

Opozarjamo na to okrožnico vse sodruge, da nam redno pošiljajo poročila o vseh krivicah in nerednostih, ki se gode, da bo naš časopis tudi v tem oziru orožje organizacije. Ker uprava pismenih intervencij ne upošteva, moramo vse nepravilnosti izvesti v javnosti.

Brzojavni izpit.

Razpis štev. 95-I-28.

Vsem službenim edinicam.

Od »Kreditne zadruge žel. namještenika« pri dir. drž. žel. v Zagrebu, Haulikova ulica št. 6 (dvorišče) smo prejeli sledeče vabilo za naročbo »Priručnika«:

»Potpisana Zadruga izdala je u vlastitoj nakladi »Priručnik« za polaganje telegrafsko-signalnog ispita izdanog po g. viš. kontroloru Ladislavu Schwereru. Priručnik sadržaje:

I. Tehnički dio. Praktično telegrafiranje, Tabele kratica, Magnetizam, Elektricitета, Galvanizam, Galvanski članci i baterije, Telegrafski vodovi i aparati, Zvonovno signalni uredjaji, Elektroštitni signalni uredjaji, Telefonski uredjaji, Brzojavna poremećenja, Dodatak tehničkom dijelu, reguliranje i njegovanje Morseovih aparata, O raznim poremećenjima općenito.

II. Administrativni dio. Propisi za vršenje telegrafske službe. Propisi za vršenje telefonske službe, Pravilnik o telegrafskoj službi u unutrašnjem saobraćaju, Primjeri i izračunavanja privatnih telegrama.

III. dio. Devet slika, raznovrsne šeme i skopčanja.

Knjiga je pisana latinicom, sastoji se iz 231 pitanja i odgovora, cijena joj je 46 Din.

Radi uštednje šaljemo knjigu službenom poštom i dajemo u dva obroka.«

Priručnik se naroča neposredno pri uvodoma navedenem naslovu.

Za direktorja Dr. Fatur s. r.

Preprečenje požarov.

Razpis štev 5-III-28.

Vsem službenim edinicam!

Generalna direkcija je pod štev. G. D. br. 49.191-28 (G. D. br. 5618-28) z dne 6. 7. 1928 glede preprečenja požarov izdala sledeča navodila:

»Zbog nastupelih velikih vrućina i suše, znatno je povećana opasnost požara prouzrokovanih varnicama iz lokomotive, osobito u vremenu žetve i kosidbe, i time nanošenje osetnih gubitaka železnici, koja mora da isplaćuje naknade štete za te požare.

Da bi se opasnost od takvih požara svela na najmanju meru, a širenje požara po mogućnosti sprečilo, naredjujem Direkciji da odmah preduzme sledeće prethodne mere:

1. Sve a naročito pružno osoblje je dužno svoje lako zapaljive stvari: žito, seno, stare pragove itd. smestiti tako, da je opasnost od požara varnicama iz lokomotive isključena i obratiti najveću pažnju na to, da sopstvenici zemljišta pored pruge, požnjeveno žito, pokošenu travu, seno, odmah uklanjaju od pruge na propisnu daljinu radi privremenog smeštaja do definitivnog prevoza.

2. Da se, gdje je to potrebno, zaštitni jarkovi i rovovi čiste i drže u redu, da bi se sprečilo širenje požara zapaljenom travom na susedna privatna zemljišta.

3. Da i pružno osoblje vodi nadzor, da sve zgrade u požarnom reonu budu od sopstvenika propisno održavane.

4. Kada se požar primeti da sve koje bilo osoblje svim silama nastane, da ga gasi i spreči njegovo dalje širenje.

5. Da na svim mestima, gde za to ima mogućnosti i vode budu spremljeni sudovi za nošenje vode radi gašenja požara u njegovom početku a po potrebi, da ima u većim sudovima spremljene vode potrebne za gašenje.

6. Da mašinovodje ne čiste vatru na otvorenoj pruzi, a na mestima opasnim za prouzrokovanje požara i u vetrovitom vremenu imaju mreže za hvatanje varnica u redu.

7. Da se pri postanku svakoga požara odmah na licu mesta utvrdi uzrok požara, da železnica ne bi plačala naknade štete i tamo gde požar stvarno nije prouzrokovan krivicom železnice.

8. U slučaju opasnosti od požara većih razmera zahtevati odmah pomoć lokalnih a eventualno i vojnih vlasti, da bi se požar što pre lokalizovao.

9. Pored toga, prema mesnim prilikama Direkcija će preduzimati i druge mere, koje nadje za potrebne i korisne, samo da se opasnosti od požara što više smanje.«

V zvezi s tem odlokom bo direkcija v najkrajšem času izdala detajlna navodila, vendar se naroča vsem edinicam, da se že sedaj točno drže gornjih smernic.

Pom. direktorja: Inž. M. Klodič s. r.

K tej okrožnici, ki je izšla **zelo pravočasno,** saj je itak požgano že vse ozemlje poleg železnic, ne prinašamo komentarja. Ugotavljamo le, da je tudi v generalni direkciji zavladala velika vročina. Naj raje gen. direkcija izda odlok, da mora biti vse ozemlje 100 m na vsako stran proge popolnoma prazno in potem ne bo požarov **kljub slabim strojem in še slabšemu premogu.**

Iz centralne uprave.

Vsem podružnicam in članom v vednost! Opozarjamo vse člane, da redno plačujejo članarino. **Vsakdo, kdor je tri mesece v zaostanku, se brezpogojno črta iz staleža članov.** Sodrugi! Skrbite za red. Blagajniki, opozorite pravočasno one, ki so zaostali dva meseca, da poravnajo.

Pravica do podpore, posmrtnine in pravovarstva. Kdor je v zaostanku s članarino za dva meseca, nima pravice do podpor, posmrtnine in pravovarstva. Kakor zahteva vsak član redno podelitev ugodnosti, tako zahteva organizacija od člana redno plačevanje prispevkov.

Vsem zaupnikom.

Glede volitev v bolniško blagajno opozarjamo vse sodruge, da striktno izvrše navodila centrale. Razdelitev kandidatov je **nespremenljiva** in mora vsaka podružnica nominirati predpisano število delegatov.

Podružnice naj ponovno opozore vse organizirane člane, da je v **centralni ambulanti v Ljubljani** stalno otvorjen **oddelek za otroške bolezni in posvetovalnica za matere in dojenčke.** Uradne ure so vsak torek in četrtek od pol 10. do 11. ure. K zdravniku gre lahko vsaka žena pred porodom ali z malimi dojenčki in sicer za obisk ni potreba nakaznice želez. zdravnika, ampak se vzame le članski list bolniške blagajne s seboj.

Centralna uprava.

Vsem sodrugom in ljubiteljem delavske pesmi.

Ker je Ljubljana velik industrijski center Slovenije, se delavec (marksist) nehote vprašuje, kaj da je pravzaprav vzrok, da se v tem mestu tako malo čuje peti delavske pesmi. Ali je morda tako malo delavcev pevcev? Ali morda izmed teh nikdo nima posluha za petje? Ali pa morda ni v Ljubljani takega društva, kjer bi se lahko učili delavskih pesmi? Na vsa ta vprašanja Vam odgovarjam sledeče: Dosti je v Ljubljani delavcev, ki imajo posluh in veselje do petja in še posebno do delavske pesmi, le požrtvovalnosti do učenja jim manjka. Ne rečem pa, da ne marajo peti. Saj ga skoro ni lokala, bodisi privatnega ali javnega, iz katerega bi ne čuli pesmi. Vsled tega torej lahko smelo trdim, da je v Ljubljani na razpolago zadosti pevskega materijala, le izvežbati ga je treba.

Imamo pa v drugi vrsti tudi pevce (delavce), katerih interes je večji do meščanskih pevskih zborov, nego do delavskih, dasiravno so oni marksističnega naziranja. Zato ravno tem delavcem pevcem najbolj velja geslo: Kdor marksist, ta tudi ljubitelj delavske pesmi v delavskih pevskih društvih. Zato pravim, da bodi in se udejstvuj vsak ne le samo v političnih, strokovnih in gospodarskih delavskih institucijah, temveč predvsem tudi v kulturnih.

Tudi ni res, da bi v Ljubljani ne imeli delavskega pevskega društva. Imamo ga in to že dolgo vrsto let, ki nosi ime našega književnika in pisatelja Cankarja. Zato v imenu del. pevskega društva »Cankar« apeliram in vabim vse sodruge železničarje in druge delavce, da pristopijo; oni pa, kateri so izstopili, da se povrnejo nazaj, da bomo vsi skupaj tem veličastnejše proslavili desetletnico smrti našega pisatelja Ivana Cankarja, katero obhajamo letos. Poleg tega pa da pokažemo vsej širni javnosti, osobito delavskemu razredu, da delavci Ljubljane kulturno napredujejo.

Dosedaj imamo samo moški zbor; če bi se pa priglasilo poleg zadostnega števila moških glasov tudi večje število žensk, smo sklenili, da bi poleg moškega ustanovili tudi mešani zbor. Zato sodrugi, agitirajte in pristopajte k našemu društvu. Svoj pristop lahko javite v centrali USŽJ ali pa pri naših pevskih vajah, ki se vrše redno vsak torek in četrtek v lokalu centrale »Svobode« v Delavskem domu, Marksov trg 2-II. v Ljubljani od 8.—10. ure zvečer.

Za odbor delav. pev. društva »Cankar«:
Repanšek Jakob, t. č. predsednik.

Zbirka za mariborske sodruge.

Za odpuščene sodruge v kurilnici Maribor so še prispevali:

Ormož 100 Din, Krško 84 Din, Brezno 75 Din, Kurilnica Ljubljana II. 30 Din, Maribor delavnica 608 Din, skladiščni delavci Ljubljana gl. k. 69 Din, premikači in kretniki Ljubljana gl. k. 65 Din, Celje 285 Din, Maribor gl. k. 121 Din, Maribor kor. kol. 108 Din, Kurilnica Maribor 565.50 Din, Grobelno 46 Din, Novo mesto 108 Din. — Skupno 2264.50 Din, doslej izkazano 10.674, celotno 12.938.50 Din. — S tem zaključujemo nabiralno akcijo. — Izplačano doslej na podporah 15.093 Din.

Zahvala.

Iz kurilnice Maribor odpuščeni železničarji se vsem sodrugom kakor vsem podružnicam najiskrenejše zahvaljujejo za njihovo podporo kakor tudi solidarnost, ki so jo sodrugi mariborskim žrtvam izkazali. — Posebno se zahvaljujejo mariborskim železničarjem, ki so nad vse zelo veliko prispevali kakor tudi strojevodjem in kurjačem (s par izjemami, ki so tudi tu pokazali, da simpatizirajo z upravo), ki so darovali preko 2000 Din. Isto tudi delavcem kurilnice Maribor, ki so tudi preko 2000 Din darovali. Zato jim kličemo: V slogi je moč! Živela razredno zavedna železničarska organizacija! Živel ujedinjeni Savez železničarjev!

Priporočamo — zahtevajte
KOLINSKO
izvrstno in zdravo primes za kavo!

Članom društva »Vlakospremnik« (Kondukteurverein). Pričenši s 1. julijem 1927 imajo vsi člani društva »Vlakospremnikov« (Kondukteurverein) pravico do odpravnine po sledečim: Od 1—5 let članstva 500 Din, od 5—8 let 800 Din, od 8—11 let 1200 Din od 11—14 let 1600 Din, od 14—17 let 2000 Din, od 17—20 let 2400 Din, od 20—23 let 2700 Din, od 23—26 let 3000 Din, od 26—29 let članstva 3300 Din, po 29-letnem članstvu 3500 Din. Glasom sklepa občnega zbora mora do preklica vsak član plačevati redno 7 Din mesečno. — Zelenko Ivan, tajnik.

Sodrugi iz Maribora!

Obiskujte Čitalnico Delavske zbornice

v palači Pokojninskega zavoda. Odprta je dnevno od 16. (4.) ure do 21. (9.) ure. Vhod od zadnje strani palače. — Pristopajte kot člani h knjižnici Prosvetnega odseka Delavske zbornice. Celotna članarina znaša Din 2.—; posojnina knjig večinoma Din 1.—.

Vrtna veselica v Zalogu.

Podružnica »Svobode« priredi v nedeljo 5. avgusta tl. na vrtu gostilne Sicherla v Zalogu vrtno veselico. Začetek ob 16. (4.) uri popoldne. Na vsporedu je ples, srečolov, šaljiva pošta in druge zabave.

Vabijo se vsi sodrugi in sodružice, da se te veselice udeleže in tako v veseli družbi za trenutek pozabijo vsakdanje skrbi in težave.

Odbor.

Članom društva »Vzajemnost«!

Ker je bilo vsled velikega števila upokojitev v letu 1927-28 izplačanih izredno število odpravnin ter je bilo v času od 1. jan. do 1. julija 1928 izplačano 264.000 D več, kot se je inkasiralo, je odbor sklenil do rednega občnega zbora **povišati članarino za 2 Din.**

Pojasnilo.

Ker se me je v »Jugoslovanskem Železničarju«, št. 5 z dne 7. julija t. l., pozvalo, da naj povem, kdaj da so bili delavci pri nas vsled denuncijantstva odpuščeni, oziroma preganjani, bi si dovolil jaz staviti ponižno vprašanje, ako je imela pred nekaj časom izdana okrožnica od oblastnega odbora Udruženja jugoslov. nar. železničarjev in brodarjev, s katero se naroča krajevnim podružnicam, da naj poročajo o delovanju posameznih funkcijonarjev Saveza, v službi kakor tudi izven iste, morda namen zbirati statistiko in podatke za napredovanje saveznih zaupnikov, ali pa se je z njo zasledovalo druge namene? — Ker doslej še nismo mogli zaznamovati nobenega napredovanja pri železničarjih, kateri so glasom omenjene okrožnice dani pod kontrolo zvezarjev, bi bilo od velike važnosti, če bi se nam pojasnilo gornje vprašanje.

Glaser Ivan.

PREDNAZNANILO!

Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije, podr. I. Maribor, priredi dne 15. avgusta 1928 ob 15. uri popoldne v gostilni Pšunder v Zg. Radvanju veliko

POLETNO VESELICO

s sodelovanjem železničarske godbe pod vodstvom kapelnika g. Schönherr Maksa, z bogatim sporedom. Bratska delavska društva se naprošajo, da na isti dan ne prirejajo drugih prireditev. Odbor.

POLETNA VESELICA

Podružnice »Svoboda« v Mariboru.

Poletna veselica »Svobode« se vrši dne 5. avgusta 1928 v Lovskem domu pri Treh ribnikih. Spored: godba, petje, telovadni nastop, stafetni tek med člani telovadnega odseka in člani športnega odseka, streljanje za dobitke, kegljanje, srečolov, šaljiva pošta, ples itd. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 5 Din, za člane kulturnih društev 3 Din.

Vabimo vse sodruge in prijatelje k polnoštevilni udeležbi naše veselice.

5. avgusta vsi delavci in sodrugi na našo veselico! **Odbor »Svobode«.**

Tiskar Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru. Predstavnik Josip Ošlak v Mariboru. — Odgovorni urednik: Adolf Jelen v Mariboru. — Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Ujedinjeni Železničar«. Predstavnika: Martin Pušnik v Ljubljani in Franc Smazek v Mariboru.